Lieta Nr.C73584119
Lietvedības Nr. C-1759-20/46

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Tukumā 2020.gada 19.februārī

Zemgales rajona tiesa,
tiesnese Kristīne Vanaga,
rakstveida procesā izskatīja civillietu AS "Swedbank P&C Insurance" vienkāršotās procedūras prasībā pret SIA "Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde" par zaudējumu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2019.gada 10.oktobrī prasītāja AS "Swedbank P&C Insurance" cēla tiesā vienkāršotās procedūras prasību pret atbildētāju SIA "Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde" par zaudējumu piedziņu, norādot, ka atbildētāja pārvalda un apsaimnieko daudzdzīvokļu dzīvojamo māju /adrese/. 2018.gada 18.aprīlī starp prasītāju kā apdrošinātāju un dzīvokļa Nr. 22, /adrese/ īpašnieku tika noslēgts apdrošināšanas līgums, polises Nr.M10448113. Prasītāja norāda, ka apdrošināšanas līguma darbības laikā, proti 2019.gada 29.martā, iestājās apdrošināšanas gadījumus, jo dzīvoklis Nr.22, /adrese/, noplūda sakarā ar bojātu karstā ūdens stāvvada vītņu savienojumu. Prasītāja, ņemot vērā apdrošināšanas līgumā noteikto pašrisku, izmaksāja dzīvokļa Nr.22 īpašniecei apdrošināšanas atlīdzību 1174,72 *euro*. Prasības pieteikumā norādīts, ka no 2019.gada 5.aprīļa atbildētājas akta izriet, ka dzīvojamās mājas inženierkomunikācijām ir beidzies ekspluatācijas termiņš.

[1.1] Prasītāja uzskata, ka atbildētāja kā dzīvojamās mājas pārvaldnieks, nav veikusi inženierkomunikāciju, kurām beidzies ekspluatācijas termiņš, nomaiņu un tādējādi nav ievērojusi Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajam prasībām" 2.punktu, pieļāvusi bezdarbību dzīvojamās mājas uzturēšanā, kas ir cēloniskā sakarā ar prasītājas izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību.

[1.2] Pamatojoties uz Dzīvojamu māju pārvaldīšanas likuma 4.panta 1.punktu, 6.panta otrās daļas 1.punkta a) un d) apakšpunktu, Dzīvokļa īpašuma likuma 4.panta pirmo daļu, Apdrošināšanas līguma likuma 45.panta pirmo daļu, Ministru kabineta noteikumu Nr. 907 „Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" 2., 3., 6.punktu, Civillikuma 1756., 1759.. 1765., 1770., 1773., 1775., 1779.pantu, prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētājas zaudējumus 1174,72 *euro*, samaksātos tiesas izdevumus un atzīt tiesības saņemt likumiskos procentus no piedzītās prasījuma summas.

[2] 2019.gada 13.decembrī tiesā saņemti atbildētājas paskaidrojumi, kuros prasība netiek atzīta, norādot, ka dzīvojamās mājas /adrese/, dzīvokļu īpašnieki ikgadējās atskaites sapulcēs, tajā skaitā pirms notikušās noplūdes, pēdējā sapulcē, 2018.gada 16.aprīlī, tika informēti un brīdināti par nepieciešamību pieņemt lēmumu par mājas kopīpašuma daļas – karstās ūdens sistēmas cauruļvadu - nomaiņai nepieciešamo finansējumu un uzdevuma došanu pārvaldniekam. Atbildētāja norāda, ka dzīvokļu īpašnieki, tajā skaitā apdrošinātā dzīvokļa īpašniece, šādu lēmumu nav pieņēmuši, bet atbildētāja, bez dzīvokļu īpašnieku lēmuma par finansējuma piešķiršanu nevar veikt attiecīgo komunikāciju nomaiņu no saviem līdzekļiem. Atbildētāja uzskata, ka nav vainojama zaudējumu nodarīšanā, jo dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieki nav pieņēmuši attiecīgu lēmumu, neskatoties uz to, ka ir informēti par mājas tehnisko stāvokli.

[2.1] Pamatojoties uz Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4.panta 1. un 2.punktu, 5., 7., 9.pantu, 10.panta trešo daļu, 11.panta pirmo daļu, 13.panta pirmo daļu, 14.panta piekto daļu, Apdrošināšanas līguma likuma 1.panta 7.punkta a) apakšpunktu, 13.punktu, 8., 18.pantu, Civillikuma 1084., 2289., 2204., 2307.,'2300., 1067.-1072..1641., 1776., 1779.pantu, atbildētāja lūdz prasību noraidīt.

[3] Ņemot vērā to, ka lietas dalībnieki nav lūguši lietas izskatīšanu tiesas sēdē, kā arī tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{25}panta pirmo daļu, tiesa civillietu izskata rakstveida procesā, par ko lietas dalībniekiem nosūtīts paziņojums 2019.gada 19.decembrī.

[4] Ar 2020.gada 19.februāra Zemgales rajona tiesas saīsināto spriedumu prasība noraidīta.

2020.gada 25.februārī tiesā saņemts prasītājas lūgums sastādīt pilnu tiesas nolēmumu.

Motīvu daļa

[5] Novērtējusi rakstveida pierādījumus un apsvērusi prasības pieteikumā norādītos argumentus, tiesa atzīst, ka prasība nav pamatota.

[6] Tiesa, pārbaudot lietas materiālus, konstatē, ka starp pusēm nepastāv strīds par prasības pieteikumā norādīto, ka atbildētāja pārvalda un apsaimnieko daudzdzīvokļu dzīvojamo māju /adrese/. Starp pusēm nav strīda, ka 2018.gada 18.aprīlī starp prasītāju kā apdrošinātāju un dzīvokļa Nr.22, /adrese/ īpašnieku tika noslēgts apdrošināšanas līgums, polises Nr.M10448113, un tā darbības laikā, proti 2019.gada 29.martā, iestājās apdrošināšanas gadījumus. Dzīvoklis Nr.22, /adrese/, noplūda sakarā ar bojātu karstā ūdens stāvvada vītņu savienojumu. Lietā nepastāv strīds par to, ka prasītāja izmaksāja dzīvokļa Nr.22 īpašniecei apdrošināšanas atlīdzību 1174,72 *euro*.

Tiesa konstatē, ka abas puses lietā atzīst faktu, ka dzīvojamās mājas /adrese/ inženierkomunikācijām ir beidzies ekspluatācijas termiņš. Prasītāja šo faktu nav apstrīdējusi.

[7] Pēc vispārēja noteikuma, civilprocesā strīds vienmēr saistās ar noteiktām civiltiesiskām interesēm, kuru dēļ puse vai lietas dalībnieks ir ieinteresēts tiesai pierādīt tos faktiskos apstākļus, uz kuriem tiek pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi (*sk. sal. Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu*). Prasītājs cenšas panākt tā tiesiskā stāvokļa, kāds pastāvēja prasības celšanas laikā, grozīšanu, turpretim, atbildētājs to nevēlas, jo viņam prasības

iesniegšanas brīdī pastāvošie faktiskie apstākļi ir labvēlīgi. Tādējādi *onus probandi* (pierādīšanas pienākums) vispirms gulstas uz prasītāju, kurš vēršas tiesā ar lūgumu aizsargāt aizskartās tiesības. Līdz brīdim, kamēr prasītājs nav pierādījis prasību (savu prasījumu pamatotību), atbildētājam nekas nav jāpierāda, viņš var prasību noliegt bez jebkādiem pierādījumiem. Pierādīšanas pienākums atbildētājam rodas ar to brīdi, kad prasītājs ir pierādījis savu prasību. Respektīvi, gadījumā, kad savu prasību par zaudējumu esamību nespēj pierādīt prasītājs, tiesai nav pamata pierādīšanas pienākumu pārlikt uz atbildētāju, liekot pēdējam pierādīt iebildumu pamatotību. Rezumējot iepriekš minēto, secināms, ka tā kā ceļot prasību, prasītājs cenšas atjaunot savas tiesības, kuras atbildētājs ir aizskāris, vai panākt apstrīdēto tiesību atzīšanu, tad prasītājam arī jāpierāda, ka:

1) viņam ir šādas tiesības (prasības aktīvais pamats);

2) atbildētājs šīs tiesības aizskāris vai apstrīd (prasības pasīvais pamats).

Neatkarīgi no prasības pamata, prasītājam jāpierāda arī prasības apmērs *(sk. sal. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 340.-343.lpp., kā arī A.Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna zinātniskā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 72.- 73.lpp.).*

Turklāt, tā kā puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā (*sk. Civilprocesa likuma 10.pantu*), tad pušu strīdīgās attiecības tiesai jāizvērtē pēc tiem datiem, kurus puses iesniegušas tiesai, un vienīgi šie dati ir tiesai nepieciešamais procesuālais pierādījumu materiāls, kuru tā pārbauda un novērtē *(sk. sal. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 235.lpp.).*

[8] Civillikuma 1770.pants nosaka, ka ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums. Minētās tiesību normas izpratnē ar jēdzienu „zaudējums" saprot jebkādu mantas samazinājumu, zudumu vai bojājumu, kā arī citas mantiski novērtējamas tiesību aizskāruma sekas.

Saskaņā ar Civillikuma 1775.pantu, katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina, savukārt 1779.pants paredz, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

[8.1] Tiesa norāda, ka judikatūrā ir nostiprināta tiesību doktrīna, ka zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv trīs šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) prettiesiska vainojama rīcība (ietver arī vainojamības vai attaisnojamu neesamības noskaidrošanu); 2) kaitējuma esamība; 3) cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un kaitējumu. Attiecīgi prasītājas pienākums ceļot prasību par zaudējumu piedziņu ir pierādīt ka vienlaicīgi pastāv visi trīs zaudējumu atlīdzības pamati.

[9] Prasītāja prasību par zaudējumu piedziņu saista ar viedokli, ka atbildētāja kā daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas pārvaldnieks ir atbildīga par zaudējumiem, kurus prasītāja izmaksāja kā apdrošināšanas atlīdzību dzīvokļa Nr.22 īpašniecei, jo pretēji Ministru kabineta noteikumu Nr.907 „Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" (turpmāk Noteikumi Nr.22) 2., 3., 6.punktiem nav veikusi attiecīgo inženierkomunikāciju nomaiņu vai remontu, kā rezultātā notika ūdens noplūde no stāvvada, applūdinot dzīvokli Nr. 22.

[9.1] Atbilstoši Noteikumu Nr.907 2. un 3.punktiem dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju (turpmāk inženierkomunikācijas) apsekošanu, tehnisko apkopi un kārtējo remontu (turpmāk remonts) veic, lai nodrošinātu dzīvojamās mājas uzturēšanu (fizisku saglabāšanu) visā tās ekspluatācijas laikā un nepieļautu apdraudējuma iestāšanos. Dzīvojamās mājas, tās konstrukciju, kā arī tajā esošo iekārtu un inženiertīklu tehnisko stāvokli nosaka vizuālajā apskatē. Vizuāli neapskata dzīvojamās mājas konstrukcijas, kā arī iekārtu un inženiertīklu daļas, kurām būves tehniskā risinājuma dēļ nevar piekļūt. Vizuālās apskates faktu fiksē dzīvojamās mājas apsekošanas reģistrācijas žurnālā, kas ir mājas lietas sastāvdaļa. Savukārt atbilstoši Noteikumu 6.punktam Dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un inženiertīklu tehnisko apkopi, vizuālo apskati, tehnisko apsekošanu un bojājumu novēršanu nodrošina dzīvojamās mājas pārvaldītājs.

[10] Kā jau minēts lietā nepastāv strīds par to, ka atbildētāja ir daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas /adrese/ mājas pārvaldnieks Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma izpratnē, jo 2011.gada 29.novembrī starp dzīvojamās mājas /adrese/ dzīvokļu īpašniekiem un SIA "Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde" ir noslēgts Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pilnvarojuma līgums, ar kuru dzīvokļu īpašnieki uzdeva atbildētājai veikt dzīvojamās mājas uzturēšanu un pārvaldīšanu (lietas 57.- 75. lapa).

[11] Tiesa atzīst, ka atbildētājas pienākumu apjoms ir nosakāms atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma un Dzīvokļa īpašuma likuma normām un atbilstoši minētajam Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pilnvarojuma līgumam.

Tiesa norāda, ka atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrās daļas 1.punkta d) apakšpunktam un 7.pantam, inženierkomunikāciju uzturēšana kārtībā, dzīvojamajā mājā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un kārtējas remonts ir attiecināma pie obligāti veicamajām pārvaldīšanas darbībām. Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 14.pants nosaka pārvaldnieka kompetenci, tajā skaitā ievērot pilnvarojuma līgumā noteikto.

Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pilnvarojuma līguma 5.1.1.punkts paredz pārvaldnieka pienākumu veikt visas obligāti veicamās pārvaldīšanas darbības saskaņā ar būvnormatīviem, ievērojot savā darbībā, tiesību aktos, kā arī šajā līgumā un īpašnieku kopsapulces lēmumos noteikto.

[12] Tiesa atzīst, ka minētās likuma normas un līgumā nostiprinātie pārvaldnieka obligātie pienākumi nevar tikt vērtēti atrauti no pašu dzīvokļu īpašnieku likumā nostiprinātajiem un Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pilnvarojuma līguma noteiktajiem pienākumiem.

[13] Atbilstoši Civillikuma 1067.-1072.pantam, daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieki ir uzskatāmi par kopīpašniekiem attiecībā uz mājas koplietošanas telpām, elementiem, tajā skaitā inženiertehniskajām komunikācijām. Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 5.panta pirmā daļa nosaka, ka dzīvojamās mājas pārvaldīšanas nodrošināšana (tajā skaitā ar dzīvojamās mājas pārvaldīšanu saistītu lēmumu pieņemšana, darījumu slēgšana) ir dzīvojamās mājas īpašnieka pienākums.

[13.1] Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta pirmās daļas 1.punkts un 2.punkts nosaka, ka dzīvokļa īpašniekam ir pienākums piedalīties dzīvojamās mājas pārvaldīšanā un segt dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumus šā likuma 13.pantā noteiktajā kārtībā. Likuma 13.panta otrā daļa nosaka, ka dzīvokļa īpašnieks atbilstoši viņa dzīvokļa īpašumā ietilpstošās kopīpašuma domājamās daļas apmēram sedz uz dzīvokļu īpašnieku kopības lēmuma pamata noteiktos izdevumus citu dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbību veikšanai, kas nodrošina dzīvojamās mājas uzlabošanu un attīstīšanu, veicina optimālu tās pārvaldīšanas izdevumu veidošanu un attiecas uz: 1) kopīpašumā esošo dzīvojamās mājas elementu, iekārtu vai komunikāciju nomaiņu, kuras rezultātā samazinās mājas uzturēšanas izmaksas; 2) pasākumiem, kuru rezultātā samazinās izdevumi par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu.

[13.2] Atbilstoši Civillikuma 1587. pantam dzīvokļu īpašnieku pienākums, tāpat kā pārvaldnieka pienākums, ir ievērot noslēgtā Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pilnvarojuma līguma nosacījumus.

[14] Vērtējot atbildētājas kā pārvaldnieka atbildību tiesa nevar atstāt bez ievērības atbildētājas norādītos argumentus, kas attiecināmi uz dzīvokļu īpašnieku pienākumiem un dzīvojamās mājas inženierkomunikāciju nolietojuma pakāpi un nepieciešamību veikt aukstā un karstā ūdens cauruļvadu nomaiņu.

[15] Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pilnvarojuma līguma 2.3.punktā līgumslēdzēji - dzīvokļu īpašnieki un pārvaldnieks- ir vienojušies, ka īpašnieki noteiktajā lēmumu pieņemšanas kārtībā dod uzdevumus pārvaldniekam attiecībā uz dzīvojamās mājas elementu iekārtu un komunikāciju nomaiņu. Līdz ar to tiesa konstatē, ka līgumā nepārprotami tika pielīgts, ka dzīvojamās mājas komunikāciju nomaiņai ir nepieciešams īpašnieku lēmums.

[15.1] No atbildētājas paskaidrojumiem pievienotajiem Dzīvojamās mājas /adrese/ dzīvokļu īpašnieku kopsapulces protokolu kopijām par

2016., 2017. un 2018.gadu (lietas 83.-88.lapa) izriet, ka dzīvokļu īpašnieki nepilda iepriekš norādītajos normatīvajos aktos un Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pilnvarojuma līgumā noteiktos pienākumus, jo trīs gadu periodā pirms notikušā karstā ūdens stāvvada bojājuma, dzīvokļu īpašnieki nav pieņēmuši lēmumus par atbildētājas kā pārvaldnieka noradīto nepieciešamību veikt remontdarbus karstā ūdens cauruļvada nomaiņai un nepieciešamībai palielināt apsaimniekošanas maksu, lai veiktu nepieciešamos remontdarbus. Tiesa konstatē, ka visas trīs dzīvokļu īpašnieku kopsapulces nebija lemtspējīgas, jo tajās nepiedalījās likumā noteiktais dzīvokļu īpašnieku kvorums. Turklāt 2017.gada un 2018.gada kopsapulcē nepiedalījās arī apdrošinātā dzīvokļa Nr. 22 īpašniece.

[15.2] Civillikuma 1084.panta pirmā daļa paredz katra būves īpašnieka pienākumu turēt savu būvi tādā stāvoklī, lai no tās nerastos kaitējums ne kaimiņiem, ne garāmgājējiem, ne arī tās lietotājiem. Attiecīgi ēkas īpašniekam ir civiltiesiska atbildība par zaudējumu atlīdzināšanu, ja tie cēlušies ēkas nepienācīgas uzturēšanas dēļ.

[15.3] Tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā ir pierādīts atbildētājas arguments, ka dzīvojamās mājas /adrese/, dzīvokļu īpašnieki trīs gadu periodā pirms notikušā karstā ūdens stāvvada bojājuma, nav pienācīgi pildījuši savus īpašnieka pienākumus, atstājot bez ievērības pārvaldnieka paziņojumus par nepieciešamību veikt remonta darbus un tam nepieciešamo apsaimniekošanas maksas palielināšanu.

[16] Ņemot vērā minēto tiesai nav pamata uzskatīt, ka atbildētājai būtu bijis pienākums veikt mājas inženierkomunikācijas karstā ūdens stāvvada cauruļu nomaiņu, bez attiecīga dzīvokļu īpašnieku lēmuma tajā skaitā par šāda remonta darbu finansējumu noteikšanu. Tiesa atzīst, ka prasītāja nav pierādījusi priekšnoteikumus zaudējumu atlīdzībai, jo nav pierādīta atbildētājas neattaisnojamā darbība vai bezdarbība, kā arī nav pierādīts tas, ka zaudējumi ir cēloniskā sakarā ar atbildētājas pieļauto bezdarbību.

[17] Taisot pilno tiesas nolēmumu tiesa konstatē, ka saīsinātajā nolēmumā kļūdaini norādīta judikatūra Augstākās tiesas Senāta 2019.gada 16.oktobra sprieduma lietā SKC-248/2019 punkts Nr. 7.1., jo šajā gadījumā lietā pastāv atšķirīgi apstākļi. Minētā tiesas kļūda neietekmē tiesas sprieduma gala rezultātu.

[18] Tā kā prasība noraidāma, tad prasītājam tiesas izdevumi jāuzņemas pašam un no atbildētāja tie nav piedzenami, ievērojot Civilprocesa likuma 41.pantu.

Rezolutīvā daļa

Vadoties no Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas, 193., 194. 204.1, 250.^{18} un 250.^{25}pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt AS "Swedbank P&C Insurance" prasību pret SIA "Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde" par zaudējumu piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt Zemgales apgabaltiesā 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas 2020.gada 20.marta, Civilprocesa likuma 440.^{2}pantā noteiktajos gadījumos.

Tiesnese K.Vanaga